

ICOMOS Műemlékvédelmi Nyári Egyetem beszámoló

A Nyári Egyetemnek idén egy a Szekszárd közelében helyezkedő apró falucska, Murga adott otthont. Nekünk, a résztvevőknek, pedig Balogh Margit a csodálatos vendégházaiban biztosított nem csak kényelmet, de helyszínt is az esti kerekasztal-beszélgetéseinkhez, illetve később a Workshop feladataink megtárgyalásához.

2023.06.28 (szerda)

Megérkezést és egy késői ebédet követően kezdetét vette az egyetem.

Köszöntőt mondott: Felkl Márton (polgármester), Vukoszávlyev Zorán (helyettes államtitkár), Csáki Emese (örökségvédelmi főosztályvezető és Nagy Gergely (ICOMOS MNBE, elnök).

Az első előadást Szász Gábor tartotta a „Dél-dunántúli egyházi épületek sorsáról”, amelyben az új funkciók kialakításának kérdésköreit boncolgatva mutatott be megannyi esettanulmány, például; Zsibrik elbontott templomát vagy Bonyhád ortodox zsinagógáját amely takarmány- és festékboltként is üzemelt már.

Ezt követően Fejérdy Tamás „Az „erkölcsi avulás”, funkcióvesztett épületekről” című előadása során beszélt a funkcióvesztés okairól, az épület-kannibalizmusról illetve az alkalmazott újrahaznosításról.

A harmadik előadást „Templomtól a kápolnáig, falusi templomépítészeti” címen Szakács Béla Zsolt tartotta. Itt rengeteg (nem csak magyarországi) templom történetéről hallattunk mint például; a pókafalvi templom vagy az alcsödörgicsei Boldogasszony templom.

Végül a napot Harlov-Csortán Melinda zárta a „Szakrális táj, szakrális városi táj” című előadásával. Fontos kérdésekre kaphattunk választ, majd az előadás végeztével a megmaradt kérdéseket az esti beszélgetések kereteiben áttárgyaltuk.

2023.06.29 (csütörtök)

Miután megreggeliztünk és alkalmunk akadt a korai órákban megcsodálni az idilli tájat, elindultunk meghallgatni az előadásokat.

Először Puppi Natasa osztotta meg velünk a templomfelújítások – felügyeleti és egyházmegyei tapasztalatait. Rávilágított arra, hogy amíg régen egy egész falu a saját temploma felújításán dolgozott, manapság ezt aligha teszik meg, leginkább az anyagiak és a felekezeti tagok hiánya miatt. Illetve kiemelte, hogy mennyire fontos a prioritizálás főleg mikor pályázathíányról van szó.

Natasát követte Szigetvári Krisztián a „Templomsorsok építész szemmel” című előadásával. Itt megannyi templom vagy épp kápolna építését és háttértörténetét ismerhettük meg. Egy példát kiemelve; a belvárdgyulai római katolikus templom, amely pont egy esküvő előtti éjszaka dőlt össze.

Harmadik előadó Simon Mária volt a „Templomfelújítások problémái a tulajdonos szemével” című előadásával. Ő a műszaki feladatokat ellátó szerepkörök problémái és feladatait taglalta esettanulmányokon keresztül.

A szünet előtti utolsó előadó Tárkányi Sándor volt, aki a magyarországi zsinagógák sorsáról beszélt nekünk. Számszerűsítette a felújításra szoruló zsinagógákat, majd kiemelt néhány már sajnos lebontott zsinagógát.

Egy hosszú szünet után egy újabb 45 perces előadással érkezett Kottmayer Tibor aki a szakrális kisémlékek sorsáról szóló prezentációját mutatta be amely a műemlékek körüli rendezetlenségekre reflektált.

Majd Bukits Zoltán beszélt a kőszegi Jézus szíve templom tornyának statikai megerősítéséről és felújítási körülményeiről.

Őt követte Bóna István aki egy érdekes témát, a falusi templomok restaurálási problémáit vetette fel. Elmesélte milyen egy restaurátor szemszögéből ezeket a templomokat látni. Megmutatta restaurálás során használt anyagok hozzávalót is elkészítésének módját.

Végül Krähling János tartott előadást „Evangélikus templomok sorsa a (Dél-Dunántúlon)” című anyagáról. Az artikuláris templomok részletes elemzését, azok formai változatosságát ismerhettük meg.

Majd a vacsorát követően egy kerekasztal-beszélgetés részesei lehettünk a községházánál, ahol jelen volt Balogh Margit, Bóna István, Denkinger József, Krähling János, Szász Gábor és persze a tábor összes résztvevője.

2023.06.30 (péntek)

Egy mozgalmas nap vette kezdetét, 7:50-kor már a tábor úton volt, hogy meglátogathassa a környék legtöbb templomát, kápolnáját és zsinagógáját.

Többek között meglátogattuk Felsőnánát, Varsádöt, Závodot, Csicsót, Bonyhádöt és Udvarit is.

Majd este mindenki, az előző nap kiosztott csapatával elkezdhetett ötletelni az egyik templom/kápolna/zsinagóga felújításáról és az épület új funkcióval való ellátásáról. A csapatok úgy álltak össze, hogy 2 fiatalabb résztvevő mellé 2 tapasztaltabb, a műemlékvédelemben jártas segítő került. Nekem szerencsém volt egy csapatba kerülni Nagy Kristóffal, aki szintúgy hallgató az YBL-ön, illetve Fejérdi Tamás tanárúrral és Kovács Erzsébettel, akik mindketten már évek óta szívükön viselik a Nyári Egyetem sorsát. A feldolgozandó témánk a murgai evangélikus templom volt, amelyről prezentáció is készült.

2023.07.01 (szombat)

A Fialat Műemlékvédők Fórumának napja. Számos kiváló fiatal kutató tartott színvonalas előadást a nap folyamán. Őket sorolom fel az előadások sorrendje alapján:

- H. Kolláth Mária: Az alcsúti kastélykápolna - zárt kapukkal egy népszerű arborétum szívében
- Szathmári Edina: Adalékok a kolozsvári Szent Mihály-templom kapuzataihoz, típusok és stílusok kérdése
- Szekeres-Ugron Villő: Dénesmonostorától Borosjenőig – XII. századi kőfaragványok egy kora újkori várból
- Sándor Szabolcs: Lépcsők, lépcsőházak jelentősége a történeti építészetben
- Dávid Eszter: Zsinagógából könyvtár. A szentesi zsinagóga 20. századi története
- Dr. Oszkó Ágnes Ivett: Tóratekercs, lámpás, liliom. Tematikus ólmozott üveglablakok „pályafutása” működő és funkciójukat veszített zsinagógákban
- Révész-Jordanits Anett: Hidegkút település jövőképe – egy Veszprém megyei kistelepülés megújulása a történeti értékek megőrzésével
- Erős Erika: Mesélnek a falak Fertődön. Hogyan írja át az építéstörténeti dokumentációt a kivitelezés?
- Molnár Bianka: A várvölgyi (felsőzsidi) temetőkápolna bemutatása
- Farkas Tamás Barnabás: Települési értékvizsgálat
- Karácsony Rita: A késő modern építészet válsága – az egykori építészhallgatók és pályakezdő építészek gondolatai az 1970-es, 1980-as évek hazai építészetéről
- Kiss Tamás: Katolikus szakrális terek térmodulációja a két világháború közötti Magyarországon

Majd a vacsorát követően, éjszakába nyúlóan dolgozott minden csoport a saját Workshop-feladatán.

2023.07.02 (vasárnap)

A reggeli alatt mindenki a saját csoportmunkájáról diskurált, majd az utolsó simítások után átmentünk a Községházába megtartani az előadásainkat. Minden bemutató végén lehetőség volt további kérdésekkel megtudni még többet a csapatok gondolatairól. Voltak, akik a műemlék segítségével élesztették volna fel a várost ismét. De akadtak olyanok is, akik szerint a kapott épületük felélesztése túl költséges lett volna és maga a felújítás megfosztotta volna az építményt a karakterétől.

Az előadások végeztével, illetve Nagy Gergely és Nagy Gergely Domonkos záróbeszédével lezárult a Nyári Egyetem.

Budapest, 2023.06. hó -Bálint FANNI